

Напрями і форми роботи класного керівника

Діяльність справжнього класного керівника сповнена педагогічною творчістю і не обмежується певними рамками. Форми роботи можуть бути різними – індивідуальною, груповою, фронтальною. Вибір конкретної форми зумовлюється різними чинниками: завданням виховання, рівнем розвитку первинного колективу, індивідуальними особливостями школярів, об'єктивними обставинами, конкретними педагогічними ситуаціями та ін.

За критерієм використання джерел і засобів виховного впливу на особистість школярів **форми роботи** поділяють на:

- ☐ **словесні** (збори, доповіді, бесіди, диспути, зустрічі та ін.);
- ☐ **практичні** (походи, екскурсії, спартакіади, олімпіади, конкурси тощо);
- ☐ **наочні** (діяльність шкільних музеїв, виставок, тематичні стенди та ін.);

Усі вони взаємозв'язані, доповнюють і збагачують один одного. Є види роботи, в яких одночасно використовують словесні, практичні, наочні форми. Наприклад, колективні творчі справи (КТС).

Робота класного керівника з вивчення учнів

Основним **обов'язком** класного керівника є вивчення учнів і координація на цій основі роботи вчителів, які працюють в цьому класі. **Процес вивчення учнів має відбуватися з дотриманням певних правил:**

- ☐ вивчення потрібно спрямовувати на виявлення особливостей фізичного, психічного і соціального розвитку конкретного вихованця;
- ☐ дослідження процесів розвитку школярів має тривати впродовж усіх років навчання ;
- ☐ виявляти потрібно не лише наявний рівень розвитку конкретної особистості, але й прогнозувати його з урахуванням “зони найближчого розвитку”;
- ☐ вивчення особистості школярів та їх колективів потрібно спрямовувати на вирішення конкретних педагогічних завдань;
- ☐ вихователь у процесі вивчення учнів має бути сповнений педагогічного оптимізму щодо їх розвитку і соціально-психологічного зростання;
- ☐ вивчення учнів має охоплювати всі аспекти їх фізичного, психологічного і соціального розвитку;
- ☐ застосування методів і методик вивчення учнів і шкільних колективів має відповідати віковим можливостям дітей;
- ☐ дослідження соціально-педагогічного розвитку слід здійснювати в природних умовах навчально-виховного процесу;
- ☐ дослідженням повинні бути охоплені всі учні, таке вивчення має стати систематичним;
- ☐ вивчення учнів поєднують з виховним впливом на них;
- ☐ вивчаючи учнів, слід акцентувати увагу на позитивних, а не негативних рисах характеру та поведінки.

Методи вивчення учнів та учнівських колективів поділяються залежно від:

а) характеру участі школярів у них : *пасивні*(спостереження, кількісний і якісний аналіз результатів діяльності) та *активні* (анкетування, тестування, соціометричні вимірювання, проєктивні);

б) часу проведення: *одномоментні*(анкетування, тестування та ін.) та *тривалі* (цілеспрямоване спостереження, біографічний метод тощо);

в) місця проведення: *шкільні*(класні та позакласні);

г) їх сутності : *неекспериментальні* (спостереження, анкетування, бесіди, аналіз продуктів діяльності), *діагностичні*(тести, ранжування), *експериментальні*(природні експерименти, лабораторні експерименти) та *формуючі методи*..

У практичній діяльності вивчення учнів здійснюють за орієнтовними програмами.

Програма вивчення і структура характеристики учнів

1. **Демографічні відомості:** прізвище, ім'я та по батькові ; день, місяць, рік народження; прізвище, ім'я та по батькові матері та батька, їх професія, місце роботи, займана посада, домашня адреса, телефон.

2. **Умови розвитку і виховання в сім'ї :** склад сім'ї, матеріально-побутові умови, вплив батьків на виховання дитини, їх психолого-педагогічна культура, ставлення до школи.

3. **Рівень фізичного розвитку:** стан здоров'я, володіння санітарно-гігієнічними навичками, спортивні інтереси, потреби.

4. **Моральні якості:** загальний рівень морального розвитку; знання морально-етичних норм і правил; рівень сформованості вмінь і навичок у моральній поведінці, співвідношення їх із загальнолюдськими і національними морально-духовними цінностями; соціально-моральний статус у колективі; рівень і особливості спілкування з молодшими дітьми, ровесниками і старшими; рівень сформованості почуттів патріотизму та національної гідності; рівень правової й екологічної культури, здатність до самооцінки; особливості вияву дисциплінованості, відповідальності, совісті, соціальної зрілості й активності, милосердя й гуманізму.

5. **Розумовий розвиток:** загальний розумовий розвиток, рівень інтелекту, потенціальні розумові можливості, інтереси, схильності; ставлення до навчальної діяльності; успішність, відповідальність її розумовим можливостям.

6. **Трудове виховання:** ставлення до праці, її різних видів, мотиви трудової діяльності; наявність умінь і навичок в різних видах праці; соціальні інтереси щодо праці; загальна культура різних видів праці? Соціальні інтереси щодо праці (фізичної, розумової); інтереси і схильності до певних видів професійної діяльності, рівень і стійкість професійної орієнтації.

7. **Естетична вихованість:** сформованість естетичних почуттів та вмінь, інтереси та схильності в різних видах мистецтва; здатність творити прекрасне в повсякденній діяльності.

8. **Психічний розвиток:** потреби і рівень сформованості уваги, культури мовлення, відчуттів, сприймання, пам'яті, мислення, уваги, почуттів, волі; особливості характеру; здібності; темперамент.

9. **Особливості** впливу біологічного і соціального чинників на розвиток особистості учня . Особливі випадки впливу на вихованця, його наслідки.

10. **Загальні психолого-педагогічні висновки:** позитивні якості особистості з погляду на всебічний гармонійний її розвиток; недоліки і складнощі у соціально-психологічному становленні вихованця, їх причини і засоби подолання; рекомендації щодо індивідуального підходу і виховних заходів впливу.